

EVOLUȚIA CADRULUI LEGISLATIV ÎN MATERIA COMBATERII EVAZIUNII FISCALE ÎN CONTEXTUL INTRĂRII ÎN VIGOARE A LEGII NR. 55/2021 PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 241/2005 PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA EVAZIUNII FISCALE

Oana-Mădălina STANCU – Consilier juridic principal
Direcția Generală Juridică
Ministerul Finanțelor

Evaziunea fiscală reprezintă sustragerea contribuabililor de la plata unor obligații fiscale legale datorate statului, denumite marginal impozite, taxe și alte contribuții.

În România, fenomenul economico-social al evaziunii fiscale a luat amploare în ultimii ani, fiind cea mai importantă infracțiune pentru care societățile sunt cercetate din punct de vedere penal, în anul 2020 deficitul de încasare a TVA-ului fiind cel mai mare din Uniunea Europeană (aproximativ 34%).

Spre deosebire de alte state ale Uniunii Europene, în țara noastră, reglementările anti-evaziune au avut până anul acesta un regim foarte represiv la care s-au adăugat și mecanismele de agravare prevăzute de Codul penal¹, ajungând astfel ca instanțele de judecată să dispună pedepse de o severitate deosebită.

După adoptarea și intrarea în vigoare a Constituției², prima reglementare expresă dedicată infracțiunii de evaziune fiscală a fost *Legea nr. 87/1994³ pentru combaterea evaziunii fiscale*. În forma sa de bază, se regăseau 7 articole de incriminare, însă 3 dintre acestea prevedeau pedeapsa principală a închisorii alternativ cu cea a amenzii, iar celelalte 4 doar pedeapsa închisorii. Prin *Legea nr. 161/2003⁴ privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției*, au fost aduse modificări în sensul că două articole reglementau în continuare pedeapsa închisorii, alternativă cu cea a amenzii, iar două articole doar sancțiunea amenzii.

Cea de-a doua reglementare în domeniu și cea în vigoare și în prezent este *Legea nr. 241/2005⁵ pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*. Aceasta a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005. În forma de bază, aceasta cuprindea 7 articole de incriminare, 4 dintre acestea reglementând pedeapsa principală a închisorii alternativă cu cea a amenzii ori doar amenda, iar celelalte 3 articole reglementând doar închisoarea. După modificările aduse prin *Legea nr. 255/2013⁶ pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative ca-*

---

¹ *Legea nr. 286/17.07.2009 privind Codul penal* (M.O. nr. 510/24.07.2009), cu modificările și completările ulterioare

² *Constituția României din 21 noiembrie 1991* (M.O. nr. 233/21.11.1991), înlocuită prin Constituția din 2003

³ *Legea nr. 87/18.10.1994 pentru combaterea evaziunii fiscale*, republicată (M.O. nr. 545/29.07.2003), act normativ abrogat de *Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*

⁴ *Legea nr. 161/19.04.2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției* (M.O. nr. 279/21.04.2003), cu modificările și completările ulterioare

⁵ *Legea nr. 241/15.07.2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 672/27.07.2005), cu modificările ulterioare

⁶ *Legea nr. 255/19.07.2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale* (M.O. nr. 515/14.08.2013), cu modificările ulterioare

re cuprind dispoziții procesual penale, toate textele de incriminare au prevăzut doar pedeapsa principală a închisorii.

După cum putem observa, pedeapsa principală prevăzută pentru infracțiunile de evaziune fiscală era închisoarea, Legea nr. 241/2005 aducând ca noutate în forma sa inițială introducerea prin art. 10 a unei cauze speciale de aplicare a amenzii penale și a uneia de nepedepsire, acestea având în vedere în special recuperarea prejudiciului produs prin săvârșirea infracțiunii. Astfel, textul de lege prevedea la alin. (1) teza întâi că *“dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la primul termen de judecată, învinuitul ori inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate”*, prin urmare, pedeapsa aplicată putea fi doar închisoarea cu reducerea limitelor pedepsei prevăzute de lege. Teza a doua a aceluiași alineat stabilea *“dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă”*, astfel pedeapsa aplicată putea să fie închisoarea cu reducerea limitelor pedepsei prevăzute de lege alternativ cu amenda. Pentru teza a treia a alin. (1) se reglementa o sancțiune administrativă din cele prevăzute la art. 91 din Codul penal⁷ din 1968 care se înregistra în cazierul judiciar *“dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale”*.

Prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale a fost eliminată atât cauza de nepedepsire, dar și posibilitatea aplicării pedepsei amenzii, fiind însă menținută în toate cazurile cauza de reducere a pedepsei închisorii la jumătate indiferent de valoarea prejudiciului.

La data de 01.04.2021 a fost publicată în Monitorul Oficial, Legea nr. 55/2021⁸ privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, care a adus o “relaxare” în ceea ce privește regimul sancționator, fiind astfel dur criticată de specialiștii din domeniul juridic, precum Asociația Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor (AMASP) deoarece ar avea ca efect încurajarea săvârșirii infracțiunilor de evaziune fiscală, fiind astfel stabilit unul dintre cele mai blânde regimuri de sancționare din Uniunea Europeană.

Demersul de modificare a actului normativ a fost unul de lungă durată. Acesta a început la sfârșitul anului 2017 prin inițiativa legislativă a unui grup de deputați. Inițial, propunerea de modificare și completare viza art. 10 din Legea nr. 241/2005 motivat de recuperarea în totalitate a prejudiciului produs prin săvârșirea infracțiunii și de stoparea cheltuielilor efectuate cu detenția condamnatului.⁹ Propunerea a fost avizată favorabil la începutul anului 2018 cu o serie de observații și propuneri. În perioada anului 2018 a urmat traseul adoptării de către Senat și Camera Deputaților.

Printre motivele pentru care Guvernul României nu încuraja adoptarea acestei inițiative legislative se regăseau:

 înlăturarea efectului disuasiv al pedepselor și funcția de exemplaritate pe care trebuie să o poarte sistemul sancționator în materie penală;

 exercitarea acțiunii penale și atragerea răspunderii penale a inculpatului care a comis infracțiuni de evaziune fiscală nu exclude, ci dimpotrivă, permite și soluționarea acțiunii civile, menite a asigura tragerea la răspunderea civilă delictuală a persoanei responsabile, potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale, astfel argumentul invocat de inițiatori, respectiv recuperarea prejudiciului, nu este la adăpost de critici;

⁷ Legea nr. 15/21.06.1968 privind adoptarea Codului penal al României, republicată (B.O. nr. 55/23.04.1973), act normativ abrogat de Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările ulterioare

⁸ Legea nr. 55/31.03.2021 privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (M.O. nr. 332/01.04.2021)

⁹ Expunere de motive privind propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (PL-x nr. 354/2018 - Proiect de Lege pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale).

✎ probleme de claritate și previzibilitate a normei, respectiv, în condițiile în care se solicită acoperirea integrală a prejudiciului produs prin comiterea faptei, deși poate acesta nu a fost în mod clar și cert stabilit sau în situația în care inculpatul dorește să achite prejudiciul, dar nu este de acord cu valoarea acestuia;

✎ inițiatorii nu au adoptat principiul simetriei, în sensul că în faza de urmărire penală se poate dispune renunțarea la urmărirea penală, în faza de judecată se va dispune amenda și nu renunțarea la aplicarea pedepsei;

✎ textul propus este în contradicție cu regulile cuprinse la art. 318 alin. (1) din Codul de procedură penală¹⁰ și, totodată, art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005 prevăd limite ale pedepselor mai mari decât maximumul de 7 ani prevăzut de art. 318 din Codul de procedură penală drept condiție pentru a se dispune renunțarea la urmărirea penală etc.¹¹

Prin Decizia nr. 147/13.03.2019¹², pronunțată în dosarul nr. 2333A/2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate formulată de un grup de 93 deputați, constatând că dispozițiile articolului unic din Legea pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale sunt neconstituționale. Efectul deciziei pronunțate de Curtea Constituțională a fost de reexaminare a textului modificator și adoptarea formei actualizate de către cele două Camere ale Parlamentului României.

De asemenea, prin Decizia nr. 101/17.02.2021¹³, pronunțată de Curtea Constituțională, au fost respinse ca neîntemeiate obiecțiunile de neconstituționalitate formulate de către Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, Guvernul României și Avocatul Poporului, fiind astfel promulgată prin Decretul nr. 255/2021 și devenind *Legea nr. 55/2021 privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*.

Criticile formulate în susținerea obiecției de neconstituționalitate se refereau printre altele la încălcarea principiului bicameralismului deoarece forma adoptată de Camera Deputaților modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația legii adoptate de Senat, forma adoptată de Senat având în vedere exclusiv modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005, pe când cea adoptată de Camera Deputaților modifica atât dispozițiile art. 10, cât și cele ale art. 8 și ale art. 9 din Legea nr. 241/2005, prin aceasta modificându-se radical regimul sancționator al faptelor prevăzute în legea pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, prin introducerea pedepsei principale alternative a amenzii. Curtea Constituțională a apreciat că nu a fost încălcat principiul bicameralismului reținând că *“nu s-a realizat o modificare radicală a regimului sancționator al faptelor prevăzute în Legea nr. 241/2005 asupra căreia Camera de reflecție nu s-ar fi pronunțat, din contră, ea deja s-a pronunțat prin faptul că a modificat în sensul arătat art. 10 alin. (1) teza întâi din lege, Camera decizională nefăcând altceva decât să implementeze tehnic legislativ soluția deja adoptată. Practic, operațiunea de coroborare a dispozițiilor art. 10 cu cele ale art. 8 și 9 semnifică grija Camerei decizionale pentru păstrarea soluției legislative adoptate de Camera de reflecție și consolidarea ei în mod corespunzător în raport cu ansamblul prevederilor legii. Rezultă că legea criticată nu încalcă art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție”*.

¹⁰ “În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.” (Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, M.O. nr. 486/15.07.2010).

¹¹ Punctul de vedere negativ al Guvernului nr. 14.887/13.12.2018 (PL-x nr. 354/2018 - Proiect de Lege pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale).

¹² *Decizia Curții Constituționale nr. 147/13.03.2019 referitoare la admiterea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic din Legea pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 338/03.05.2019)

¹³ *Decizia Curții Constituționale nr. 101/17.02.2021 referitoare la respingerea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 295/24.03.2021)

Modificările aduse de Legea nr. 55/2021 au vizat art. 8-10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale. De reținut că, infracțiunile prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005 sunt cele mai întâlnite în dosarele penale având ca obiect evaziunea fiscală.

Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 55/2021, faptele prevăzute de art. 8 (*stabilirea cu rea-credință de către contribuabil a impozitelor, taxelor sau contribuțiilor, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări sau restituiri de la bugetul general consolidat ori compensări datorate bugetului general consolidat*) și de art. 9 (*ascunderea bunului ori a sursei impozabile sau taxabile; omisiunea, în tot sau în parte, a evidențierii, în actele contabile ori în alte documente legale, a operațiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate; evidențierea, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive; alterarea, distrugerea sau ascunderea de acte contabile, memorii ale aparatelor de taxat ori de marcat electronice fiscale sau de alte mijloace de stocare a datelor; executarea de evidențe contabile duble, folosindu-se înregistrări sau alte mijloace de stocare a datelor; sustragerea de la efectuarea verificărilor financiare, fiscale sau vamale, prin nedeclararea, declararea fictivă ori declararea inexactă cu privire la sediile principale sau secundare ale persoanelor verificate; substituirea, degradarea sau înstrăinarea de către debitor ori de către terțe persoane a bunurilor sechestrate în conformitate cu prevederile Codului de procedură fiscală și ale Codului de procedură penală*) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale erau sancționate doar cu pedeapsa principală a închisorii și interzicerea unor drepturi.

Legea nr. 55/2021 a modificat Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale în sensul că a eliminat cauzele de reducere a pedepsei închisorii și a introdus pedeapsa principală alternativă a amenzii pentru infracțiunile de la art. 8 și art. 9. Astfel, potrivit art. 10 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 241/2005, astfel cum a fost modificată, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, prejudiciul cauzat este acoperit integral, iar valoarea acestuia nu depășește 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, poate fi dispusă aplicarea amenzii (între limitele generale, maximul general fiind de 200.000 lei), judecătorul putând însă aplica chiar și pedeapsa închisorii (între limitele speciale 5-15 ani), individualizarea judiciară parcurgând două faze, respectiv alegerea între tipul pedepselor principale prevăzute de lege, urmând apoi să se stabilească durata/cuantumul pedepsei alese. Însă, potrivit tezei a doua a aceluiași alineat, se va aplica doar pedeapsa amenzii dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale. Prin urmare, prin modificarea intervenită, a fost reglementată o cauză specială de aplicare opțională sau obligatorie, după caz, a pedepsei principale a amenzii. De asemenea, rezultă că nu se poate aplica în niciun fel pedeapsa principală a amenzii în situația unor prejudicii mai mari de 100.000 euro sau în cazul unui prejudiciu neacoperit, aceasta putând fi aplicată doar în cele două cazuri sus-menționate.

De reținut că și în ipoteza prevăzută de art. 8 alin. (2), respectiv *“asocierea în vederea săvârșirii faptei prevăzute la alin. (1)”*, este prevăzută pedeapsa închisorii alternativ cu amendă, deoarece infracțiunea conexă trebuie să urmeze același regim juridic la nivel de reglementare ca și infracțiunea de bază, cuprinzând aceleași categorii de pedepse, nefiind exclus însă ca la individualizarea pedepsei pentru un prejudiciu cuprins între 50.000-100.000 euro fapta de evaziune fiscală să fie sancționată cu amendă și asocierea în vederea comiterii acesteia să fie sancționată cu închisoarea, acest aspect fiind unul de aplicare a legii și nu de reglementare.

În acest sens, Curtea Constituțională a reținut că *“legea criticată nu stabilește pedepse fixe și nu afectează competența judecătorului de a realiza individualizarea judiciară a faptei, ci reglementează, în funcție de ipoteza normativă aplicabilă, numai pedeapsa închisorii, alternativ pedeapsa închisorii cu cea a amenzii și, în fine, numai pedeapsa amenzii. Alegerea unui astfel de regim sancționator are la bază o dozare a pericolului social al infracțiunii comise în funcție de un dublu criteriu, respectiv prejudiciu produs/acoperit, cele mai grave fiind sancționate numai cu închisoare, cele mai ușoare cu pedeapsa amenzii, iar cele intermediare prin apelarea la un sistem mixt, în funcție de decizia judecătorului”*.

De asemenea, pentru asocierea în vederea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 8 alin. (1) observăm că limitele speciale de pedeapsă sunt mai mari decât cele prevăzute la art. 367 din Codul penal - *constituirea unui grup infracțional organizat*, situație care nu este însă interzisă nici de Constituție și nici de Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

Totodată, ca element de noutate, în cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la art. 8 sau art. 9 din Legea nr. 241/2005, se reglementează la art. 10 alin. (1¹) și o cauză de nepedepsire, respectiv *"dacă în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive prejudiciul produs prin comiterea faptei, majorat cu 20% din baza de calcul, la care se adaugă dobânzile și penalitățile, este acoperit integral, fapta nu se mai pedepsește, făcându-se aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 135/2010¹⁴ privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare"*.¹⁵ Potrivit alin. (1²) al art. 10, atât cauza specială de aplicare a pedepsei principale a amenzii, cât și cauza de nepedepsire se aplică tuturor inculpaților, chiar dacă nu au contribuit la acoperirea prejudiciului.

Această cauză de nepedepsire a fost criticată sub aspectul înlocuirii răspunderii penale cu una civilă în situația în care prejudiciul majorat cu 20% la care se adaugă dobânzile și penalitățile a fost acoperit, însă Curtea Constituțională a stabilit că norma criticată nu reprezintă o încurajare în săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală, ci prin această sancțiune civilă, cel care a încălcat normele de drept va trebui să plătească pe lângă paguba suferită de bugetul de stat, o majorare de 20% din baza de calcul împreună cu dobânzi și penalități, legiuitorul având opțiunea de a alege mijloacele cele mai potrivite (penale sau extrapenale) pentru prevenirea fenomenul evazionist și a asigura alimentarea bugetului de stat prin recuperarea prejudiciului. Prin urmare, dezincriminarea în materie fiscală nu afectează în mod direct și nemijlocit drepturile sau libertățile fundamentale ale altor subiecte de drept.

Referitor la alin. (1²) al art. 10, observăm că, conduita unui/unor inculpați profită tuturor coinculpaților din cauză, deși anterior, Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁶ precum și Curtea Constituțională¹⁷ stabiliseră că art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor pedepsei cu caracter personal însă acest aspect nu a putut împiedica Parlamentul să modifice regimul juridic și să o convertească într-o circumstanță reală, justificat de scopul urmărit, respectiv recuperarea rapidă a prejudiciului produs bugetului de stat, indiferent dacă plata a fost efectuată doar de către un inculpat sau de o parte din ei. Practic, aceasta reprezintă o aplicație a dispozițiilor art. 1.443 din Codul civil referitoare la solidaritatea dintre debitori¹⁸. De asemenea, în jurisprudența Curții Constituționale, se stabilise că absența unuia dintre inculpați la acoperirea prejudiciului nu reprezintă o privilegiere în raport cu cel/cei care au acoperit efectiv prejudiciul, legiuitorul având în vedere pentru atingerea scopului urmărit, respectiv recuperarea prejudiciului, un criteriu obiectiv și nu unul subiectiv.¹⁹

¹⁴ *Legea nr. 135/01.07.2010 privind Codul de procedură penală* (M.O. nr. 486/15.07.2010), cu modificările și completările ulterioare

¹⁵ *"Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege."* (Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, M.O. nr. 486/15.07.2010)

¹⁶ *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 9/15.03.2017 - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, pronunțată în dosarul nr. 71/1/2017* (M.O. nr. 346/11.05.2017) prin care s-a stabilit că, dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, în forma în vigoare până la data de 01.02.2014, reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă cu caracter personal.

¹⁷ *Decizia Curții Constituționale nr. 459/25.06.2020 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (1) și (3) și ale art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 926/09.10.2020), paragrafele 23-26

¹⁸ *Legea nr. 287/17.07.2009 privind Codul civil, republicată* (M.O. nr. 505/15.07.2011), cu modificările și completările ulterioare

¹⁹ *Decizia Curții Constituționale nr. 650/25.10.2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor [...] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, precum și a legii în ansamblul său* (M.O. nr. 97/07.02.2019), paragrafele 652-654

Spre deosebire de prevederea anterioară, noua reglementare a art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale nu mai prevede pentru prejudiciile de peste 100.000 euro cauza specială de reducere a pedepsei (limitele prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduceau la jumătate dacă inculpatul acoperea integral pretențiile părții civile). Astfel, noua reglementare chiar dacă a renunțat la cauza specială de reducere a pedepsei și a stabilit un tratament mai blând pentru faptele la adresa bugetului de stat care au un grad de pericolozitate mai redus, este dificil de apreciat care lege este mai favorabilă. De exemplu, dacă avem în vedere un prejudiciu de 80.000 euro achitat integral, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 9 din Legea nr. 241/2005 astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 55/2021, vechile dispoziții reglementau reducerea limitelor pedepsei de la 2 la 8 ani, la 1 an - 4 ani și chiar dacă prin noua modificare se prevede și pedeapsa amenzii, limitele de pedeapsă nu se modifică. Prin urmare, în situația în care instanța apreciază că se impune pedeapsa cu închisoarea, limitele de pedeapsă vor fi de la 2 la 8 ani, fără să mai fie reduse la jumătate ca în cazul prevederilor anterioare. Totodată, în situația unui prejudiciu de peste 100.000 euro chiar dacă achită integral prejudiciul în situația în care nu achită și majorarea de 20% din baza de calcul la care se adaugă dobânzile și penalitățile, inculpatul nu va mai avea niciun beneficiu, limitele de pedeapsă nemaifiind reduse la jumătate și fiind exclusă varianta amenzii penale.

De asemenea, se observă că, în redactarea anterioară a art. 10 alin. (1) cauza specială de reducere a pedepsei se referea la *"acoperirea integrală a pretențiilor părții civile"*, iar în noua reglementare se raportează la *"acoperirea integrală a prejudiciul cauzat"*, reglementare care a mai fost în vigoare în perioada 2005-2014 în forma inițială a Legii nr. 241/2005. Referitor la acestea, Curtea Constituțională a statuat prin Decizia nr. 1084/08.09.2009²⁰ următoarele: *"Cuantumul prejudiciului cauzat este cel care rezultă din actele dosarului și anume din rechizitoriu sau din actele financiar-contabile existente la dosar. Nu se poate susține că prejudiciul cauzat ar avea un cuantum variabil în funcție de pretențiile pe care le avansează partea civilă la diferite termene de judecată și de modalitatea de calcul a acestora pe care o adoptă partea civilă. De asemenea, se reține ca stabilirea în concreto a prejudiciului cauzat aparține în faza de urmărire penală procurorului de caz."* Prin urmare, în condițiile în care noua reglementare se referă tot la *"prejudiciu produs prin comiterea faptei"*, Curtea Constituțională a stabilit prin Decizia nr. 101/19.02.2021 că cele de mai sus sunt perfect aplicabile și acestei sintagme.

Un alt aspect important în noua reglementare ce vizează cauza de nepedepsire este plata majorării de 20% din baza de calcul la care se adaugă dobânzile și penalitățile. Prin Decizia nr. 147/13.03.2019, Curtea Constituțională a statuat că sintagma *"baza de calcul"* al majorării o reprezintă valoarea concretă a prejudiciului, majorarea prejudiciului neavând natura unei amenzi penale.

Probleme referitoare la plata prejudiciului care vor apărea în practică sunt situațiile în care persoanele acuzate au încheiat un acord de plată cu autoritățile fiscale potrivit regulilor prevăzute de *Ordonanța Guvernului nr. 6/2019*²¹ *privind instituirea unor facilități fiscale*, astfel cum a fost completată și modificată prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2021*²² *privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal*, punându-se întrebarea dacă acordul va fi luat în considerare de către organele judiciare sau dacă printr-un asemenea acord mai poate fi angajată răspunderea penală, având în vedere faptul că prejudiciul a fost plătit sau s-a stabilit să fie plătit. Totodată, în situația în care inculpatul beneficiază de o scutire de plată a dobânzilor și penalităților, potrivit *Ordonanței de urgență a*

²⁰ Decizia Curții Constituționale nr. 1084/08.09.2009 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (M.O. nr. 665/06.10.2009)

²¹ Ordonanța Guvernului nr. 6/31.07.2019 privind instituirea unor facilități fiscale (M.O. nr. 648/05.08.2019), cu modificările ulterioare

²² Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/25.03.2021 privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal (M.O. nr. 315/29.03.2021)

Guvernului nr. 69/2020²³ pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru instituirea unor măsuri fiscale, va mai fi oare obligat la plata acestora?

De reținut că, cei condamnați la amenda penală sunt ținuti de interdicțiile prevăzute de art. 12 din *Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*, în sensul că nu pot fi fondatori, administratori, directori sau reprezentanți legali ai societății, iar dacă au fost aleși, sunt decăzuți din drepturi, precum și de interdicțiile stabilite prin hotărârea judecătorească de condamnare, amenda penală reprezentând tot o soluție de condamnare.

În concluzie, observăm că sustragerea de la plata taxelor și impozitelor este tot mai prezentă în țara noastră cunoscând forme și proporții diferite, motiv pentru care elaborarea unor modificări în politicile și mecanismele de prevenire, combatere și stopare a fenomenului evaziunii fiscale se impuneau cu celeritate.

Astfel, lăsând deoparte criticile aduse și prezentate mai sus, modificarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale prin *Legea nr. 55/2021* are drept scop prevenirea și recuperarea prejudiciilor aduse bugetului de stat cât mai eficient și rapid fără ca legiuitorul să se fi limitat la includerea unor norme incriminatoare care să prevadă exclusiv pedeapsa închisorii, încercând să găsească cele mai potrivite modalități de individualizare a pedepsei în funcție de prejudiciul produs, reglementând atât cauze de aplicare a pedepsei amenzii, cât și de nepedepsire în vederea atingerii obiectivului patrimonial urmărit.

Bibliografie:

1. *Constituția României*, republicată (M.O. nr. 767/31.10.2003)
2. *Legea nr. 287/17.07.2009 privind Codul civil*, republicată (M.O. nr. 505/15.07.2011), cu modificările și completările ulterioare
3. *Legea nr. 286/17.07.2009 privind Codul penal* (M.O. nr. 510/24.07.2009), cu modificările și completările ulterioare
4. *Legea nr. 135/01.07.2010 privind Codul de procedură penală* (M.O. nr. 486/15.07.2010), cu modificările și completările ulterioare
5. *Legea nr. 241/15.07.2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 672/27.07.2005), cu modificările ulterioare
6. *Legea nr. 55/31.03.2021 privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 332/01.04.2021)
7. *Legea nr. 207/20.07.2015 privind Codul de procedură fiscală* (M.O. nr. 547/23.07.2015), cu modificările și completările ulterioare
8. *Ordonanța Guvernului nr. 6/31.07.2019 privind instituirea unor facilități fiscale* (M.O. nr. 648/05.08.2019), cu modificările ulterioare
9. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/25.03.2021 privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal* (M.O. nr. 315/29.03.2021)
10. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/14.05.2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru instituirea unor măsuri fiscale* (M.O. nr. 393/14.05.2020), cu modificările ulterioare
11. *PL-x nr. 354/2018 - Proiect de Lege pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*
12. *Decizia Curții Constituționale nr. 101/17.02.2021 referitoare la respingerea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 295/24.03.2021)
13. *Decizia Curții Constituționale nr. 650/25.10.2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor [...] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, precum și a legii în ansamblul său* (M.O. nr. 97/07.02.2019)
14. *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 9/15.03.2017 – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, pronunțată în dosarul nr. 71/1/2017* (M.O. nr. 346/11.05.2017)
15. *Decizia Curții Constituționale nr. 459/25.06.2020 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (1) și (3) și ale art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 926/09.10.2020)
16. *Decizia Curții Constituționale nr. 147/13.03.2019 referitoare la admiterea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic din Legea pentru modificarea și completarea art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale* (M.O. nr. 338/03.05.2019)

²³ *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/14.05.2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru instituirea unor măsuri fiscale* (M.O. nr. 393/14.05.2020), cu modificările ulterioare